Yüksək riskli yurisdiksiyalar – 24 fevral 2023-cü il

Yüksək riskli yurisdiksiyaların əmlakın leqallaşdırılması, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi və kütləvi qırğın silahlarının yayılmasının maliyyələşdirilməsi (ƏL/TM/KQSYM) ilə mübarizə sistemlərində əhəmiyyətli dərəcədə strateji çatışmazlıqlar var. FATF yüksək riskli hesab edilən ölkələr ilə bağlı bütün üzvlərinə çağırış edir və yurisdiksiyaları gücləndirilmiş Müştərilərin Eyniləşdirilməsi və Verifikasiyası (MEV) tədbirləri tətbiq etməyə çağırır. Ən ağır hallarda ölkələr beynəlxalq maliyyə sistemini ölkədən qaynaqlanan ƏL/TM/KQSYM risklərindən qorumaq üçün əks tədbirlər görməyə çağırır. Bu siyahı xaricdən “qara siyahı” adlandırılır.3

FATF-a tabe olan yurisdiksiyalar öz üzvlərini və digər yurisdiksiyaları əks tədbirlər görməyə çağırır
2020-ci ilin fevral ayından bəri COVID-19 pandemiyası fonunda, İran və KXDR-in artıq FATF-ın əks-tədbir görülməsi çağırışına məruz qaldığını nəzərə alaraq, onların yoxlama prosesini dayandırıb. Buna səbəbdən, bu yurisdiksiyalarla bağlı 21 fevral 2020-ci ildə qəbul edilmiş bəyanata istinad etməyiniz tövsiyə olunur. Bəyanat İranın və KXDR-in ƏL/TMM rejimlərinin ən son statusunu əks etdirməsə də, FATF-ın əks tədbirlər tətbiq etmə çağırışı [1] bu yüksək riskli yurisdiksiyalarda qüvvədə qalır.

Koreya Xalq Demokratik Respublikası (KXDR)
[2020-ci ilin fevralından bəri dəyişməyib]

FATF KXDR-in ƏL/TM ilə mübarizə sistemindəki mühüm nöqsanları və beynəlxalq maliyyə sisteminin bütövlüyünə ciddi təhdidləri aradan qaldırmamasından narahatdır. FATF KXDR-i müvafiq nöqsanları dərhal və əsaslı şəkildə aradan qaldırmağa çağırır. Bundan əlavə, FATF KXDR-in kütləvi qırğın silahlarının yayılması və onun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı qeyri-qanuni fəaliyyətinin yaratdığı təhlükə ilə bağlı ciddi narahatlıq keçirir.

FATF öz üzvlərinə etdiyi 25 fevral 2011-ci il çağırışını bir daha təsdiqləyir və bütün yurisdiksiyaları öz maliyyə institutlarına KXDR şirkətləri, maliyyə institutları və onların adından çıxış edənlər də daxil olmaqla, KXDR ilə işgüzar münasibətlərə və əməliyyatlara xüsusi diqqət yetirməyi tövsiyə etməyə çağırır. Gücləndirilmiş yoxlamadan əlavə, FATF həmçinin bütün üzvlərinə çağırış edir və yurisdiksiyaları Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının (BMTTŞ) müvafiq qətnamələrinə uyğun olaraq, effektiv əks tədbirlər və məqsədyönlü maliyyə sanksiyaları tətbiq etməyə, öz maliyyə sektorlarını KXDR-dən qaynaqlanan (PL/TM/KQSYM) risklərindən qorumağa çağırır. Yurisdiksiyalar KXDR banklarının öz ərazilərində mövcud filiallarını, törəmə və nümayəndəliklərini bağlamaq və BMT TŞ-nin müvafiq qətnamələrində tələb olunduğu hallarda, KXDR bankları ilə müxbir münasibətlərinə xitam vermək üçün lazımi tədbirlər görməlidir.

İran
[2020-ci ilin fevralından bəri dəyişməyib]

2016-cı ilin iyununda İran öz strateji nöqsanlarını aradan qaldırmağı öhdəsinə götürdü. İranın fəaliyyət planının müddəti 2018-ci ilin yanvarında başa çatıb. 2020-ci ilin fevralında FATF İranın fəaliyyət planını tamamlamadığını qeyd edib.[2] 2019-cu ilin oktyabrında FATF öz üzvlərinə çağırış edib və bütün yurisdiksiyaları aşağıdakılara riayət etməyə dəvət edib: İranda yerləşən maliyyə institutlarının filialları və

törəmə şirkətləri üzrə nəzarətin artırılmasını tələb etmək; təkmilləşdirilmiş müvafiq hesabat mexanizmləri və ya maliyyə əməliyyatları haqqında sistemli hesabat təqdim etmək; və onların İranda yerləşən hər hansı filial və törəmə müəssisələrinə münasibətdə maliyyə qrupları üçün xarici audit tələblərinin artırılmasını tələb etmək. Hazırda, FATF Standartlarına uyğun olaraq İranda Palermo və Terrorçuluğun Maliyyələşdirilməsi Konvensiyalarının qüvvəyə minməməsini nəzərə alaraq, FATF əks tədbirlərin dayandırılmasını tamamilə ləğv edir və üzvlərinə çağırış edir və bütün yurisdiksiyaları 19-cu Tövsiyəyə uyğun olaraq effektiv əks tədbirlər görməyə çağırır.[3] İran Fəaliyyət Planı bütünlüklə tamamlanana qədər [Fəaliyyətə Çağırılan Yüksək Riskli Yurisdiksiyalar] FATF-ın bəyanatında qalacaq. İran FATF standartlarına uyğun olaraq Palermo və Terrorçuluğun Maliyyələşdirilməsi Konvensiyalarını ratifikasiya edərsə, FATF növbəti addımlar, o cümlədən əks tədbirlərin dayandırılıb- dayandırılmaması barədə qərar verəcək. İran Fəaliyyət Planında terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə mübarizə ilə bağlı müəyyən edilmiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tələb olunan tədbirləri həyata keçirməyincə, FATF İrandan qaynaqlanan terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi riski və bunun beynəlxalq maliyyə sistemi üçün yaratdığı təhlükəni nəzarətdə saxlayacaq.

FATF-a tabe olan yurisdiksiya öz üzvlərini və digər yurisdiksiyaları yurisdiksiyadan irəli gələn risklərə mütənasib olaraq gücləndirilmiş MEV tədbirlərini tətbiq etməyə çağırır

Myanma

2020-ci ilin fevral ayında Myanma strateji nöqsanlarını aradan qaldırmağı öhdəsinə götürdü. Myanmanın fəaliyyət planının müddəti 2021-ci ilin sentyabrında başa çatıb.
2022-ci ilin iyun ayında FATF Myanmanı 2022-ci ilin oktyabr ayına qədər öz fəaliyyət planını tez bir zamanda tamamlamağa çağırdı. Əks təqdirdə, FATF öz üzvlərinə çağırış etməli və bütün yurisdiksiyaları Myanma ilə işgüzar əlaqələr və əməliyyatlara gücləndirilmiş MEV tədbirləri tətbiq etməyə çağırmalı idi. Davamlı irəliləyişin olmamasını və fəaliyyət planının son müddətindən bir il keçməsinə baxmayaraq, onun fəaliyyət maddələrinin əksəriyyətinin hələ də həll edilmədiyini nəzərə alaraq, FATF qərara gəldi ki, öz prosedurlarına uyğun olaraq əlavə tədbirlər görülsün və FATF öz üzvlərini və digər yurisdiksiyaları Myanmadan yaranan riskə mütənasib olaraq gücləndirilmiş lazımi araşdırma tədbirlərini tətbiq etməyə çağırır. Gücləndirilmiş MEV tədbirlərini tətbiq edərkən ölkələr humanitar yardım, qanuni QHT fəaliyyəti və pul köçürmələri üçün vəsait axınının pozulmamasını təmin etməlidir.

Myanma bu nöqsanları aradan qaldırmaq üçün öz fəaliyyət planını həyata keçirmək üzərində işləməyə davam etməlidir, o cümlədən: (1) əsas sahələrdə ƏL riskləri üzrə təkmil anlayışın nümayiş etdirilməsi; (2) onsayt/kameral yoxlamaların riskə əsaslandığını və hundi operatorlarının qeydiyyata alındığını və onlara nəzarət etdiyini nümayiş etdirmək; (3) HMO araşdırmalarında maliyyə kəşfiyyatından geniş istifadənin nümayiş etdirilməsi və MMO tərəfindən əməliyyat təhlilinin və yayılmasının artırılması; (4) ƏL-in risklərə uyğun olaraq araşdırılmasını/mühakimə olunmasını təmin etmək; (5) beynəlxalq əməkdaşlıqla transmilli ƏL işlərinin araşdırılmasını nümayiş etdirmək; (6) cinayət yolu ilə əldə edilmiş gəlirlərin, alətlərin və/və ya ekvivalent dəyərli əmlakın dondurulması/müsadirəsi və müsadirəsinin artdığını nümayiş etdirmək; (7) müsadirə olunana qədər götürülən malların dəyərini qorumaq üçün həbs edilmiş əmlakı idarə etmək; və (8) KQSYM ilə bağlı hədəfli maliyyə sanksiyalarının həyata keçirilməsini nümayiş etdirmək.

FATF Myanmanı ƏL/TMM nöqsanlarını tam aradan qaldırmaq üçün işləməyə çağırır

və Myanma tam fəaliyyət planı tamamlanana qədər fəaliyyət çağırışına məruz qalan ölkələr siyahısında qalacaq.

[1] 19-cu Tövsiyəyə Şərhedici Qeyddə ölkələr tərəfindən görülə biləcək əks tədbirlərə dair nümunələr göstərilir.

[2] 2016-cı ilin iyun ayında FATF İranın ƏL/TMM ilə bağlı strateji çatışmazlıqlarını aradan qaldırmaq üçün yüksək səviyyəli siyasi öhdəliyini və Fəaliyyət Planının həyata keçirilməsində texniki yardım axtarmaq qərarını alqışladı. 2016-cı ildən İran nağd pul bəyannaməsi rejimi yaratdı, Terrorçuluğun Maliyyələşdirilməsinə Qarşı Mübarizə Aktına və Çirkli Pulların Yuyulmasına Qarşı Mübarizə Aktına düzəlişlər etdi və PLM qanunu qəbul etdi.

2020-ci ilin fevralında FATF qeyd etdi ki, hələ də tamamlanmamış bəndlər var və İran tam olaraq aşağıdakıları həll etməlidir: (1) “xarici işğala, müstəmləkəçiliyə və irqçiliyə son qoymağa cəhd edən” kimi təyin edilmiş qruplar üçün azadlığın aradan qaldırılması da daxil olmaqla, terrorizmin maliyyələşdirilməsini adekvat şəkildə kriminallaşdırmaq; (2) Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə uyğun olaraq terrorçuların aktivlərinin müəyyən edilməsi və dondurulması; (3) adekvat və icra edilə bilən müştəri eyniləşdirməsi və verifikasiyası rejiminin təmin edilməsi; (4) səlahiyyətli orqanların lisenziyasız pul/dəyər köçürmə xidməti təminatçılarını necə müəyyənləşdirdiyini və onlara sanksiya tətbiq etdiyini nümayiş etdirmək; (5) Palermo və TF Konvensiyalarının ratifikasiyası və həyata keçirilməsi və qarşılıqlı hüquqi yardım göstərmək imkanlarının aydınlaşdırılması; və (6) maliyyə institutlarının pul köçürmələrinin müəllif və benefisiar haqqında tam məlumatı ehtiva etdiyini yoxlamasını təmin etmək.
[3] Ölkələr FATF tərəfindən tələb olunduqda müvafiq əks tədbirləri tətbiq edə bilməlidirlər. Ölkələr həm də FATF-ın hər hansı çağırışından asılı olmayaraq əks tədbirləri tətbiq edə bilməlidir. Bu cür əks tədbirlər təsirli və risklərə mütənasib olmalıdır.